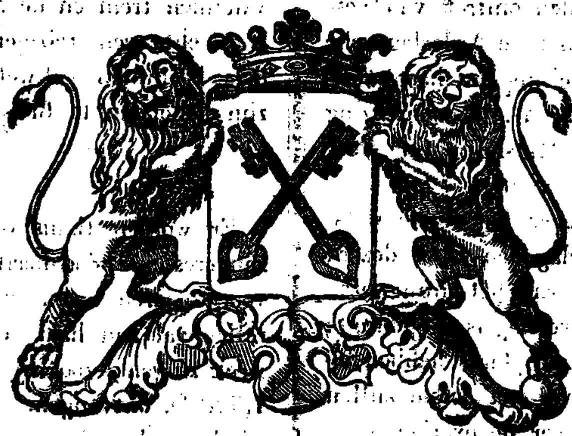
1853. N°.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

MAANDAG, 14 NOVEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 12 November.

Bij den landman L. v. S. te Voorhout, werden onlangs eenige koeijen ziek, zoodat hij de hulp van den Rijks-Veearts Steygerwalt inriep. De verschijnselen der ziekte waren ongewoon en deden aan vergiftiging denken, zoodat hij de hulp verzocht van Prof. van der Boon Mesch. Genoemde Hoogleeraar heeft daarop het gras, de mest waarmede het land bemest was, de boekmaag van eene der gestorvene koeijen en de daarin aanwezige voedselstoffen en de melk van twee aan de ziekte lijdende koeijen onderzocht, en in alle deze stoffen, *lood-verbinding* gevonden. Naderhand bleek het, dat de landman in het begin van September zijn gehooid land met van eenen schipper gekochte mest had bemest, dat de koeijen slechts 14 dagen op dit land waren geweid, toen de ziekte zich openbaarde, en niettegenstaande alle aangewende middelen, zijn er van de 12 koeijen die op dit veld geloopen hadden 7 gestorven; de 5 anderen zijn hersteld. In de gebruikte mest is alzoo de oorzaak der ziekte te zoeken; zij was voorzeker afkomstig uit eene loodwitfabriek, en dit vermoeden is bevestigd, daar in de mest stukjes steen gevonden zijn, die oppervlakkig met loodwit waren bedekt. Het ware te wenschen dat zulke mest van het land geweerd werd. Reeds 3 jaren geleden heeft Prof. van der Boon Mesch in deze Courant tegen het gebruik van die meststof gewaarschuwd, dewijl hij daarin *lood* gevonden had, en ook toen de koeijen vergiftigd en sommigen daarvan gestorven zijn.

— Den 10den zijn te Vlaardingen weder 4 schepen met 22—29 dagen haring binnengekomen en verscheidene anderen waren nog in het gezigt.

— Als eene merkwaardigheid, wordt uit Hoorn aan het *Handelsblad* geschreven, wat men niet ongemeld mag laten, dat dezer dagen te Wognum, nabij onze stad gelegen, eene boerenhofstede met het daarbij behoorende land verkocht is voor de aanzienlijke som van *f* 44,000, terwijl dezelfde hofstede met denzelfden grond, nog geene 40 jaren geleden, aangekocht is voor de som van *f* 7,300. Welk eene stijging van waarde, gegrond op de rijzing der producten, die in onzen omtrek tot eene buitengewone hoogte gestegen zijn!

— Op het landgoed van Jhr. de la Court te Baarschot, in Noordbrabant, zouden in eenen kelder 2 kisten met kerkelijke versierselen ontdekt zijn van groote waarde.

— Den 9den is de wolspinnerij van den Heer Delhoz te Maastricht door brand vernield; alles was tegen brandschade verzekerd.

'sGRAVENHAGE, 12 November.

Z. M. heeft benoemd tot Ridder der orde van den Ned. Leeuw, den Kapitein J. Boogaerd, van het 3de reg. Inf., en den Kapitein Derville, Adjudant van den Militairen Commandant van Parijs, en tot Ridder der orde van de Eikenkroon Dr. Roux, Secretaris van de statistieke Vereeniging te Marseille.

— Z. M. heeft op verzoek eervol ontslag gegeven aan G. A. Arends, als Burgemeester van Ezinge.

— Bij Koninklijk besluit van 29 September jl., is bepaald dat het besluit van 6 October 1840, nopens het stoken van gedisteleerd uit aardappelen, nog van kracht en in werking blijft tot 15 October 1854, of tot zoodanig ander vroeger tijdstip, als waarop bij de wet andere bepalingen omtrent deze stokerijen zullen worden ingevoerd.

— Z. M. heeft een nieuw en schitterend blijk gegeven van zijne belangstelling in onze industrie. Men verneemt, dat de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot aanmoediging van den Tuinbouw, op 's Konings aansporing, zal uitgeven eene »*Tuinbouw-Flora van Nederland en zijne Overzeesche Bezittingen*," op den voet zoo als sedert lang in Engeland en België dergelijke periodieke geschriften verschijnen. De Koning heeft voor een zeer aanzienlijk aantal exemplaren op deze onderneming ingeteekend. H. M. de Koningin, H. M. de Koningin-Moeder, Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden ondersteunen ze mede krachtdadig. Onder de vele aanzienlijke bevorderaars van deze zaak, wier namen, bij den eerlang te verspreiden prospectus, zullen worden bekend gemaakt, noemt men aanvankelijk Z. Exc. den Heer Mr. G. C. J. van Reenen, Minister van Binnenl. Zaken, den H. E. G. Heer Mr. D. J. van Ewyck van de Bildt, 's Konings-Commissaris in Noordholland, den Minister van Staat J. J. Rochussen, de Heeren A. van der Hoop, F. van der Oudermeulen, Mr. H. J. Koenen, te Amsterdam, Z. Exc. den Graaf van Limburg Stirum, te Arnhem, den Oostenrijkschen Gezant Baron Doblhoff, en anderen. De redactie is opgedragen aan eenige der leden van het Bestuur der Maatschappij. Onderscheidene andere deskundigen hebben hunne medewerking toegezegd. Hieronder noemt men den Kolonel Jhr. von Siebold, wiens talrijke ontdekkingen op Japan gedaan zoo veel hebben bijgedragen tot onze kennis van dat Rijk, en tot den bloei van den plantenhandel. Onder de bloemisten, wier namen als medewerkers zijn bekend geworden, behooren de Heeren C. Glym en R. C. Affourtit, beiden te Utrecht. De Schout-bij-Nacht Q. M. R. Ver-Huell heeft met zijne gewone bereidvaardigheid, en om met zijn uitstekend talent de wetenschappen te ondersteunen, reeds een groot deel der illustratien vervaardigd. Uit een en ander is op te maken, dat deze onderneming reeds veel deelneming en medewerking ondervindt. Men meent dan ook te mogen verwachten, dat zij, onder zulke goede voorteekenen en onder 's Konings hooge bescherming aangevangen, ons vaderland tot nut en tot eer zal zijn. Het voornemen bestaat ook om eene uitgave in de Fransche taal het licht te doen zien, ten einde daardoor de Nederlandsche ontdekkingen, en den voortgang, die onmiskenbaar ten onzent plaats heeft, elders nog meer te doen bekend worden, en de geheele onderneming daardoor meer dienstbaar te maken aan de betrekkingen van onze kweekers met het buitenland.

— Volgens den *Echo Universel* zou Z. M. een besluit hebben genomen ten opzigte van het huwelijk der Officieren bij de landmagt, die geen deel nemen in het weduwen en weezenfonds. Voortaan zullen de Officieren, die op deze wijze huwen, kunnen verzoeken teruggave van een gedeelte van de geconsigneerde som, door den Minister van Oorlog geëischt, op vaste goederen of op kapitalen, ten hunnen naam staande, aangewezen; voorts zal die som voortaan niet meer dan een jaarlijksch inkomen van *f* 400, — in plaats van de thans bepaalde som van *f* 600, — behoeven op te leveren.

— H. M. de Koningin-Moeder is Donderdag namiddag van Soestdijk op haar paleis aan het Scheveningsche Tolhek aangekomen. Z. M. wachtte haar daar op en spoedig verscheen Z. K. H. Prins Frederik om haar te begroeten.

— De Minister van Justicie heeft bekend gemaakt dat hij voortaan gehoor zal verleenen op Dingsdag des namiddags ten 1 ure.

— Eergisteren avond is alhier in bijna 69 jarigen ouderdom overleden de Heer Mr. S. P. van Idsinga, Ridder der Orde van den Nederl. Leeuw, oudste lid van de Algemeene Rekenkamer.

— Alhier is Woensdag den 2den dezer eene afdeeling gevestigd van de Evangelische Maatschappij tot bevordering van waarheid en godzaligheid onder R. K., onder een bestuur van 7 leden, van welke de Wel-Eerwaarde Heeren Kramer, Herman de Ridder en Jas, Voorzitter, Secretaris en Penningmeester zijn.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Donderdag 10 November.

In deze zitting (waarvan wij met een woord in onze vorige hebben gesproken) is de Heer Heemskerk, benoemd in het hoofdkiesdistrict Haarlem, wiens geloofsbrieven in orde bevonden waren, als lid der Vergadering toegelaten.

Onder de in deze zitting ingekomen stukken behooren: eene missive van den Minister van Kolonien ten geleide van eene publicatie van den Gouverneur-Generaal van Nederl. Indie, tot verlenging van het verbod van invoer van buskruid en schietgeweer in havens op Sumatra; en eene missive van den Minister van Buitenl. Zaken ten geleide van eene overeenkomst met het Groot-Hertogdom Hessen tot uitlevering van boosdoeners. Die stukken zijn gesteld in handen van twee commissien, die nader daaromtrent verslag zullen uitbrengen.

De wets-ontwerpen: *a*, tot vaststelling van de begrooting der uitgaven voor de Algemeene Lands-Drukkerij over 1854, *b*, verklarende het algemeen nut van den aanleg van eenen kunstweg van Swichum (provincie Friesland) naar den weg van Warrega naar Goutum en Leeuwarden; *c*, tot vereffening van het tekort over het dienstjaar 1848, zijn achtereenvolgens met algemeene (56) stemmen aangenomen; het eerste en laatste zonder beraadslaging en het tweede nadat door den Minister eene verandering was gebragt in de beweegredenen, die tengevolge daarvan aldus zullen luiden:

»Alzoo Wij in overweging hebben genomen, dat de aanleg van een kunstweg, leidende van het dorp Swichum, in de gemeente Leeuwarderadeel naar den aan te leggen grindweg van Warrega naar Goutum, in het publiek belang der gemeenten Leeuwarderadeel en Idaarderadeel noodig is."

De commissien van Rapporteurs voor de wets-ontwerpen: 1°. houdende

bepalingen betrekkelijk het bouwen en planten binnen den omtrek van vestingwerken van den Staat; 2°. tot bekrachtiging eener met de Nederlandsche Handel-Maatschappij gesloten overeenkomst; 3°. tot vaststelling der hoofdstukken II, IXA en IXB der staatsbegrooting voor 1854; 4°. tot aanwijzing der middelen tot dekking der uitgaven begrepen in de staatsbegrooting voor het volgende jaar, hebben hare eindverslagen ter tafel gebragt.

De Kamer heeft bepaald: 1°. dat de beraadslagingen over het eerste wetsvoorstel zullen gehouden worden op aanstaanden Maandag den 14den dezer, na afloop van die over de voordragt van wet tot herstel van het muntwezen in West-Indie, waaromtrent in de vorige zitting het eindverslag is uitgebragt; 2°. dat de behandeling van het tweede wets-ontwerp zal plaats hebben op den dag volgende op dien waarop de beraadslagingen over het eerste zullen zijn afgeloopen; en 3°. dat de dag der beraadslaging over de overige wetsontwerpen nader zal worden vastgesteld.

— De Commissie van Rapporteurs voor het ontwerp van wet tot vaststelling van het VIIde Hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1854, R. K. Eeredienst, heeft, — in aanmerking nemende, dat de Regering den 2den November jl. bij de Mem. van beantwoording, een gewijzigd wets-ontwerp heeft gevoegd, waarin geldsommen zijn ingevuld, die aanvankelijk *pro memorie* waren uitgetrokken, alsmede dat dit wets-ontwerp, wat de bestanddeelen der bedoelde artikelen betreft, vergezeld gaat van eenen uitgewerkten, toelichtenden staat, — eene nieuwe overweging daaromtrent in de Afdeelingen noodig geoordeeld.

— De Commissie van Rapporteurs voor het wets-ontwerp, bevattende bepalingen betrekkelijk het bouwen enz., binnen zekeren afstand van de vestingwerken van den Staat, heeft geen nader onderzoek in de Afdeelingen noodig geoordeeld.

— De Commissie van Rapporteurs, wegens het ontwerp voor de aflossing van schuld, bestaande uit de Heeren van Bosse, van Hoëvell, Hugenholtz, Hoffmann en van Rappard, heeft eene conferentie gehad met den Minister van Finantiën, ten aanzien van eene door een der Rapporteurs voorgestelde wijziging van het ontwerp, met welke wijziging de Minister zich echter niet heeft kunnen vereenigen. De Regering heeft niettemin van hare zijde eene wijziging in het ontwerp gebragt, en de som, bestemd ter amortisatie en aflossing van schuld, oorspronkelijk gesteld op *f* 13,508,664, gebragt op *f* 15,608,664, en de middelen om daarin te voorzien verhoogd met de beschikbare middelen van de dienst van 1851 van *f* 100,000 en met die uit de dienst van 1852 van 2 millioenen. De Commissie heeft begrepen, dat de alzoo gewijzigde voordragt een tweede onderzoek in de Afdeelingen vereischte.

Provinciale Staten van Zuidholland.

Zitting van Vrijdag 11 November.

In deze zitting is beraadslaagd over het ontwerp-reglement voor de kleine Westeindsche veen- en droogmakerij, gelegen onder de gemeente Stompwijk. Dit reglement is ten slotte, zonder hoofdelijke stemming aangenomen en zal ter goedkeuring aan Z. M. den Koning worden opgezonden. Al de voorhanden zijnde werkzaamheden hiermede afgeloopen zijnde, heeft de Voorzitter, namens den Koning, deze najaarszitting voor *gesloten* verklaard.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

BELGIE.

BRUSSEL, 11 November.

Volgens het officiele overzigt van den buitenlandschen handel in 1852, heeft de invoer uit Nederland in dat jaar eene waarde van 43,500,000 fr. bedragen, en de uitvoer van Belgische producten derwaarts 44,400,000 fr. De invoer uit Nederland heeft in 1852, 12 pCt. meer bedragen dan in 1851 en 14 pCt. meer dan het gemiddelde jaarlijksche bedrag van het laatste vijfjarig tijdvak. De invoer uit Nederland van vlas, ruwe suiker, koffij, granen, wol, ruw koper en boter is toegenomen; die van onbewerkten tabak, edelgesteenten, oliezaden en indigo is verminderd. De uitvoer van Belgische producten naar Nederland heeft in 1852, 11 pCt. meer bedragen dan in 1851, en 20 pCt. meer dan het gemiddelde jaarlijksche bedrag van het laatste vijfjarig tijdvak. De vermeerdering van den uitvoer is vooral merkbaar bij de geweven katoenen stoffen, smeedijzer, zink, vet, smeer, enz., granen, scheikundige producten en linnen weefsels. Alleen de uitvoer van laken en werktuigen is eenigermate verminderd.

— In de jongste zitting der Belgische Academie van Wetenschappen is door den Hoogleeraar Morren een vergelijkend overzigt gegeven van de ongunstige graanoogsten in Europa sedert het begin dezer eeuw. Hij leidde daaruit af dat het misgewas van dit jaar met dat van 1801 overeenkomt maar van de andere verschilt, omdat het niet veroorzaakt is door eene plantenziekte, noch door schadelijke insecten, maar door eene geheel eigenaardige weêrsgesteldheid: de zachte winter en het koude voorjaar hebben namelijk de ontwikkeling belemmerd van die plantendeelen welke vooral werkzaam zijn bij de voortbrenging van den graankorrel. De Hoogleeraar deed opmerken, dat het verschijnsel, door welks gevolgen Europa thans gedrukt wordt, zich, voor zoover hij zijne onderzoekingen had uitgestrekt, eerst na eenen tusschentijd van nagenoeg eene halve eeuw had herhaald. Hij besloot met de gevolgtrekking, dat er, voor de volksvoeding en voor de veiligheid der natiën, wezenlijk nut te trekken is uit eene naauwkeurige en voortgezette waarneming der verschijnselen, betreffende de weêrsgesteldheid en den plantengroei.

— De trein die II. Donderdag avond ten 8 ure van Parijs vertrok, is eerst heden middag kwartier over twaalf ure te Brussel aangekomen. Tusschen Amiens en Corbie is deze trein, die men denkt dat uit hoofde van de dikke mist langzaam reed, door een goederentrein ingehaald, zoodat er drie wagens van dien trein en de achterste van den ander zwaar beschadigd zijn. Echter is slechts een reiziger te Douay afgestapt wiens aangezigt gewond was, en drie beambten gekwetst geraakt, doch niet gevaarlijk. De overige reizigers zijn behouden te Brussel aangekomen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 10 November.

Er worden thans verbazend groote sommen besteed aan opera-zangers en zangeressen. Zoo heeft Mad. Cruvelli eene verbindtenis met de opera gesloten, voor 2 jaren tegen eene jaarlijksche toelage van 100,000 fr.; de keuze der rollen zal aan haar staan, zij zal 4 maanden verlof hebben en 2 malen per week zingen; zoo zij 3 malen per week optreedt, zal zij bovendien daarvoor 1,500 fr. ontvangen. In het tweede jaar zal zij 150,000 fr. erlangen, dewijl zij dan ook geëngageerd is voor 2 maanden harer rust, de maanden Junij en Julij 1855, wanneer de algemeene tentoonstelling plaats grijpt, voor ieder van welke maanden haar 25,000 fr. zullen worden toegelegd.

— Op de Saône is van de sleepboot Isly met koopgoederen en 2 schepen op sleeptouw hebbende, de ketel plotseling gesprongen. De 5 manschappen der bemanning werden in de lucht geslingerd of vreeselijk verminkt. Het schip is onmiddelijk gezonken. De oorzaak van het ongeluk is onbekend.

PRUISSEN.

BERLIJN, 10 November.

Overmorgen wordt alhier naar aanleiding van het nieuwe strafwetboek, voor de eerste maal door de criminele regtbank eene zaak behandeld wegens *godslastering*.

— De onderhandelingen tusschen onze Regering en de Russische over de voortzetting van den spoorweg van Koningsbergen naar de Russische grenzen zijn geëindigd, zoodat de werkzaamheden tot den aanleg van dien weg nog vóór den winter zullen beginnen.

— Een der uitstekendste geleerden, de Rabbijn J. Spire, is te Posen in den ouderdom van 77 jaren overleden.

— Te Genève wordt thans eene Italiaansch-Hervormde gemeente opgerigt, bestaande uit Italianen, die wegens de gebeurtenissen van 1848 en 1849 naar Genève gevlugt en tot de Hervormde godsdienst overgegaan zijn.

HESSEN.

Te Kassel heeft veel opzien gebaard hetgeen tusschen den Graaf van Isenburg, schoonzoon van den Keurvorst van Hessen, en den Hessischen Minister Hassenpflug is gebeurd. Ten gevolge namelijk van men weet niet juist welken twist heeft de Graaf den eersten Minister uit den schouwburg geroepen en hem op de markt een pak stokslagen toegediend, in 't bijzijn van eene talrijke menigte burgers en is daarop bedaard naar huis gestapt, den gevreesden eersten Minister, druipende van bloed en met builen aan hoofd en aangezigt bedekt, achterlatende. Daar de Minister onmiddelijk last gaf den Graaf gevangen te nemen, heeft deze zich in allerijl uit de stad verwijderd. Men zegt dat eene weigering des Ministers, om zekere Gravin von Waechtersbach in den Keurhessischen Vorstenstand te verheffen, oorzaak van die kloppartij is geweest. Door de vrienden van den Heer Hassenpflug wordt gezegd, dat de Graaf aan vlagen van krankzinnigheid lijdt, hetgeen hier en daar geloof vindt, daar zijn vader met dezelfde kwaal behebt is.

— De Keurvorst heeft den 7den aan den Minister Hassenpflug den volgenden brief geschreven:

Mijn waarde Staats-Minister Hassenpflug! Ik heb uit uw schrijven van heden vernomen, dat gij ter zake van het voorval van den 4den dezer, hetwelk ik zeer betreur, verdere stappen wilt doen. Ik koester echter den levendigen en dringenden wensch, mij ook voor het vervolg van uwe tot hiertoe bewezene trouwe diensten te verzekeren, en wonder uit dien hoofde, bij het inmiddels aangevangen geregtelijk onderzoek, als een bewijs van uwe verknochtheid aan mij, dat gij u van alle verdere stappen onthoudt, daar ik van de hooge regtschapenheid uwer denkwijze ten volle overtuigd ben en met bijzondere welwillendheid verblijf uw toegenegen enz.

LUXEMBURG.

8 November.

De Commissie uit de Kamer, belast met het ontwerpen van een adres van antwoord op de openingsrede, heeft haar ontwerp in de zitting van heden aangeboden. Zonder regtstreeks het nieuwe bewind aan te tasten, wordt in het adres de aftreding der vorige bewindslieden betreurd, die, zoo leest men daarin, de sympathie des volks genoten. Na eene woordenwisseling, gedurende welke de Heer Simons, Voorzitter van den Ministerraad, heeft te verstaan gegeven, dat bijaldien zekere paragrafen van het adres niet werden gewijzigd, eene ontbinding der Kamer er het gevolg van zou kunnen zijn, werd de beraadslaging over het adres op aanstaanden Maandag bepaald.

— Voorleden jaar heeft de Kamer eene wet aangenomen, waarbij de Regering gemagtigd werd voor eene waarde van 150,000 fr. aan koperen munt te slaan. Daar het in het belang van het Groothertogdom is, wegens zijne handelsbetrekkingen op de Fransche grenzen, eene munt van billioen te hebben gelijk aan die van Frankrijk, werd het noodig de ten vorigen jare aangenomen wet te wijzigen, ten gevolge van het door de Fransche Regering genomen besluit, hare koperen munt uit den handel te nemen en ze te vervangen door de bronzen munt. Eene nieuwe wet in dien geest is daarop door de Kamer goedgekeurd, en reeds heeft de Regering van het Groothertogdom met een Amsterdamsch huis onderhandeld over de vervaardiging van 150,000 francs billioenen munt.

BADEN.

Den 9den is een besluit van den Groothertog, betreffende de geschillen met den Aartsbisschop van Freiburg, in het licht gekomen. Tot nader bevel zal

een bijzondere Commissaris der Regering benoemd worden, zonder wiens goedkeuring geene door den Aartsbisschop zelven of in zijn naam uitgevaardigde verordening afgekondigd, voltrokken of erkend mag worden. De stedelijke Directeur Barger te Freiburg is tot dien post benoemd.

OOSTENRIJK.

Op 3 mijlen afstand van Praag heeft men ter diepte van 6 el onder den grond 3 zilveren muntstukken gevonden, geslagen in het jaar 923, onder de Regering van Hertog Wratislas, den eersten Christen Vorst van Boheme, die de vader was van zijnen opvolger, den heiligen Wenceslaus.

— Een dagblad vestigt de aandacht op eene kennisgeving van den Gouverneur van Boheme, waarin vroegere besluiten betreffende de Israëliten in het geheugen teruggeroepen worden, als een van 1787 en een van 1818, waarin verboden wordt, dat de Joden aan hunne kinderen namen van Christelijke Heiligen geven, en dat Joden Christelijke dienstboden houden.

RUSLAND.

Het oorlogsmanifest van den Keizer, uitgevaardigd te Zarskoje-Selo den 20sten October, waarvan wij reeds den hoofdinhoud hebben medegedeeld, luidt in zijn geheel aldus:

»Wij Nikolaas I, bij de genade Gods Keizer en alleenheerscher aller Russen enz., enz., enz., doen kond: Bij ons manifest van den 14den Junij dezes jaars hebben wij onze getrouwe en geliefde onderdanen de redenen doen kennen, die ons in de noodzakelijkheid gebragt hebben om van de Ottomannische Porte onschendbare waarborgen te vorderen ten behoeve van de geheiligde regten der regtgeloovige kerk.

»Wij hebben hun insgelijks bekend gemaakt dat al onze pogingen om de Porte door middelen van vriendschappelijke overreding tot besef der billijkheid en tot de getrouwe naleving der verdragen te brengen, vruchteloos waren gebleven, en dat wij dien ten gevolge noodig geacht hadden onze troepen in de Donau-Vorstendommen te doen rukken. Maar dezen maatregel nemende, behielden wij nog de hoop dat de Porte haar ongelijk zou inzien en zou besluiten regt te doen wedervaren aan onze gegronde vorderingen.

»Onze verwachting is te leur gesteld.

»Vruchteloos hebben zelfs de voornaamste Mogendheden van Europa getracht door hare vermaningen de blinde stijfhoofdigheid der Ottomannische regering te buigen. Het is met eene oorlogsverklaring, met eene proclamatie vol logenachtige beschuldigingen tegen Rusland, dat zij geantwoord heeft op de vredelievende bemoeijingen van Europa en op onze lankmoedigheid. Eindelijk heeft de Porte, de revolutionairen van alle landen in de gelederen harer krijgsmagt opnemende, thans de krijgsbedrijven aan den Donau begonnen. Rusland is ten strijde gedaagd: er blijft alzoo voor hetzelve niets anders over dan, in het vaste vertrouwen op God, de toevlugt te nemen tot de aanwending van wapengeweld om de Ottomannische regering te dwingen tot eerbiediging der verdragen, en om van haar voldoening te bekomen voor de beleedigingen waarmede zij geantwoord heeft op onze meest gematigde aanzoeken en op onze regtmatige zorgvuldigheid voor de verdediging van het regtzinnig geloof in het Oosten, hetwelk insgelijks door het Russische volk beleden wordt.

»Wij zijn vast overtuigd dat onze getrouwe onderdanen zich vereenigen zullen met de vurige gebeden die wij tot den Allerhoogste opzenden, opdat Zijne hand zich verwaardige onze wapenen te zegenen in den strijd voor de heilige en regtvaardige zaak die ten allen tijde warme verdedigers gevonden heeft in onze godvreezende voorvaderen.

»Op U, o Heer, heb ik mijne hoop gevestigd, nimmer zal ik beschaamd uitkomen.«

— Den 30sten is de winter hier begonnen en heeft zich gekenmerkt door het vallen van eene menigte sneeuw.

— In Petersburg zijn sedert het uitbreken der cholera in het begin van dit jaar, 13,861 personen aangetast en 5,609 daaraan overleden. — Van 22 Januarij tot 22 October werden te Moskou 6,893 personen aangetast, van welke 3,013 overleden.

TURKYE.

De volgende telegrafische berigten zijn wederom medegedeeld: Uit Parijs van den 10den: Van den Franschen Consul te Bucharest is het volgende berigt ontvangen: Bij Oltenitza heeft den 3den een hardnekkig gevecht tusschen de Russen en Turken plaats gehad, dat 3 uren geduurd heeft. De eersten waren 9000 man sterk. Vele Russische Officieren en 136 soldaten zijn hierbij gesneuveld, terwijl 6 Hoofd- en 18 andere Officieren en 470 soldaten gewond werden. — De Turken, sterk 12,000 man, hebben hunne positie behouden. Het verlies aan hunne zijde is tot dus verre nog niet bekend. Een leger van 12,000 Turken heeft Klein Wallachye bezet. — En uit Weenen van den 8sten: Den 2den en 3den trokken de Turken van Turtukai op Oltenitza over den Donau ten getale van ongeveer 18,000. Op den 4den viel Generaal Parlof hen met 9000 man aan, en na eene levendige kanonnade, greep er een strijd met den bayonnet tusschen de beide legers plaats. De Turken handhaafden hunne stellingen te Oltenitza en hebben deze versterkt. De strijd duurde 3 uren. De Russen verloren daarbij verscheidene Officieren en 136 soldaten, terwijl 6 Hoofd-Officieren, 18 subalternen en 479 soldaten gewond werden. Het verlies aan de Turksche zijde is niet bekend. 4000 Turken houden Kalarache bezet; 2000 hebben zich gevestigd op een eiland tegenover Giorgevo en 12,000 bevinden zich in Klein Wallachye.

— Berigten over Triëst ontvangen melden dat de Russische troepen in Khiva en Bochara binnen gedrongen waren; dat Rusland een traktaat met Dost Mohamet en met Persië gesloten had, en dat een sterk Persisch leger in de vallei van Sultanieh bijeengetrokken was, om met Rusland tegen Turkye te handelen.

— De Porte heeft aan de vertegenwoordigers van Pruissen en van Oostenrijk te Konstantinopel de volgende nota gezonden, gedagteekend den 21sten October jl., geteekend, Reschid:

»Het is van algemeene bekendheid dat Rusland, de verdragen schendende door de bezetting der beide Vorstendommen, eene daad heeft gepleegd waarin reden tot oorlog gelegen is, en de Verheven Porte tot opvatting der wapenen ter verdediging harer regten genoodzaakt heeft, door haar moeijelijkheden van allerlei aard te berokkenen, terwijl het Ottomannische Gouvernement integendeel, in zijne zucht om den vrede te behouden, eene verzoenende en gematigde gedragslijn volgde.

»Krachtens het verdrag van 1841, waren de zeeëngten der Dardanellen en der Zwarte zee voor de vreemde oorlogschepen gesloten; maar de staat van oorlog die door de daden van het Russische Kabinet is bewerkt, heeft de Verheven Porte in de noodzakelijkheid gebragt zich het genot te verzekeren van het regt hetwelk voor haar uit dat verdrag voortvloeit, en de vloten van Frankrijk en Engeland, doorluchtige bondgenooten der Verheven Porte, zijn uitgenoodigd geworden in de zeeëngte der Dardanellen te komen. De noodige bevelen dienaangaande zijn aan den Gezagvoerder dier zeeëngte gezonden; en ik heb van Z. M. den Sultan bevel ontvangen van dit besluit officieel kennis te geven aan Uwe Exc., in uwe hoedanigheid van vertegenwoordiger van het Hof van Pruissen [Oostenrijk], hetwelk het voormelde verdrag mede heeft onderteekend.«

— Men verzekert dat Omer-Pacha, den Donau op verscheiden punten te gelijk overtrekkende, daarmede ten doel had de opmerkzaamheid der Russische krijgsmagt te verdeelen, en vervolgens zijne troepen zamen te trekken ten einde al zijne strijdkrachten op één punt te vereenigen.

Het gerucht van een gevecht in Azië schijnt zich te bevestigen. Het zou, naar men zegt, even gunstig voor de Turken zijn uitgevallen als het gevecht bij Oltenitza; maar het ontbreekt nog aan juiste berigten daaromtrent.

— Het dagblad van Bucharest, hetwelk onder toezigt der Russische overheden staat, berigt in zijn jongst ontvangen nommer, dat niet minder dan 12,000 man van het Russische bezettingsleger in het hospitaal liggen.

— Nog is het volgende berigt uit Weenen van den 11den ontvangen: Men verneemt dat de Turksche troepen, na eerst bij Oltenitza door Generaal Dannenberg, met de bajonet uit de oude Russische schansen, die zij bezet hadden, verdreven te zijn geworden, teruggekomen zijn, op nieuw de Russen aangetast hebben en alstoen meester van het slagveld zijn gebleven. De Russen hebben zich toen op Bucharest teruggetrokken.

— De Engelsche-Fransche vloot heeft den 2den in den Bosporus het anker geworpen.

VEREENIGDE STATEN.

NEW-YORK, 22 October.

Er schijnt eene belangrijke vordering gemaakt te zijn in de aanwending van de drukking der dampkringslucht als beweegkracht. Zeker Heer Richardson heeft het plan gevormd om tusschen hier en Boston, een afstand van 200 mijlen, eene holle buis te leggen waarin brievenzakken en pakjes door de drukking der lucht op eene luchtledige ruimte zouden kunnen worden overgezonden in 15 minuten. Hij heeft onze kapitalisten overtuigd dat zijn plan met voordeel kan worden uitgevoerd; en van de daartoe noodige fondsen is reeds een aanmerkelijk deel door inschrijvingen bijeengebragt.

— Bijna alle schepen die in den laatsten tijd met landverhuizers te New-York aankwamen, hadden onderweg passagiers aan de cholera verloren. Van 7701 landverhuizers, ingescheept op 22 schepen die tusschen den 9den Sept. en den 21sten Oct. te New-York aankwamen, waren 359 op zee aan die ziekte overleden. De van Bremen en Liverpool komende schepen verloren de meeste passagiers, die van Havre de minste.

KERKNIEUWS.

Z. M. heeft goedgekeurd de door de Kerkeraden der Herv. gemeenten te Hendrik-Ido-Ambacht, Bellingwolde en Rottevalle, uitgebragte beroepen op: DD. A. L. van Toorenenbergen te Polsbroek, A. ten Oever, te Gasselter Nieuwveen en den Candidaat H. Wijbelingh.

Met dankzegging ontvangen voor *Weert* in *Limburg* *f* 5.— van een bouwkundige.

CHR. KRABBE.

Voor behoeftige zieken en herstellenden bedoeld in de Annonce van 1 en 7 November jl. is nader ontvangen:

Bij den Heer VAN BOMMEL: van J. S. een stuk Rouwgoed; 2 lappen Paarsch Katoen; 2 Molton Dekens, en 2 Kinder Dekens; van een onbekende *f* 6.—.

Bij den Heer ZUURDEEG: van S. T. of P. P. een Coupon, groot *f* 3.96.

Bij den Heer JESSE: van N. N. in Specie *f* 10.—; van L. 5.—; van N. N. een Muntbiljet à *f* 10.—; van N. N. een Coupon *f* 17.50; van dezelfde 12 Hemden, zeer welkom; van H. G. *f* 10.—; uit de Collecte Hoogl. kerk *f* 1.—; van A. v. Z. *f* 3.—; van M. *f* 10.—; van N. *f* 15.—; van G. *f* 3.—; van C. *f* 1.—; van N. N. door den Heer van Stirum, Coupon *f* 20.—; van D. v. E. *f* 2.50; van B. B. Vrijmetselaren der A. Loge La Vertu te *Leyden* *f* 25.—; van D. T. S een Muntbiljet *f* 10.—, met opschrift, van een onbekende *f* 1.50; uit de Bus in Specie *f* 14.—, en uit de Bus van N. N. uit een Potje *f* [illegible]

221ste Staats-Loterij.

Trekking der Vijfde Klasse.

17de en Laatste Trekking. No. 19677 een prijs van *f* 1000 en een Premie *f* 30,000. No. 14083 een prijs van *f* 70 en een Premie *f* 5,000.

ADVERTENTIEN.

Voor de vele bewijzen van belangstelling bij de bevalling mijner Echtgenoote betoond, betuig ik bij deze mijnen hartelijken dank.

LEYDEN, 12 November 1853. W. B. VAN ANDEL.

Rekening en **Verantwoording** in het Faillissement van P. J. SPRINGER, *Bierslijter* te *Leyden*, op Dingsdag den 15den November 1853, des voormiddags ten *elf* ure, in de Vergaderzaal der Arrondissements-Regtbank alhier, door den Curator

Mr. C. A. BOONACKER.

Met toestemming van het Plaatselijk Bestuur.

SCHOUWBURG *DE RIJNSTROOM.*

De Ondergeteekende Tooneel-Directeur met gezelschap Tooneelisten en Pantomimisten, zal de eer hebben, gedurende dezen Winter eenige **Tooneel-Voorstellingen** te geven in het Koffijhuis *de Eendragt*, in de Janvossensteeg te *Leyden*, Kastelein G. ELSHOF.

Op *Woensdag den 16 November*, des avonds ten 7 uur, tot opening van het Tooneel: ***de Straatjongen van Parijs***; waarin de Jonge-juffr. HARTLOOPER de Rol van Jozef den Straatjongen zal vervullen. Na hetzelve: ***de Gedaanteverwisseling van eene Vrouw.*** Tot Slot: ***Roosje en Colas*** of de ***Landbouwers.*** Breedvoerig bij Biljetten omschreven.

Hij hoopt de onderscheiding hem overal ruim ten deel gevallen, zich ook hier waardig te maken.

☞ Prijzen der plaatsen: Abonnement 1ste Rang 60 en 2de Rang 50 Cent. Zonder Abonnement 1ste Rang 75 en 2de Rang 60 Cent; Heeren Militairen en Kinderen 30 Cent. De Abonnements-Lijst ligt ter Teekening aan genoemd Locaal.

L. HARTLOOPER.

☞ De Ondergeteekende zal de eer hebben op Maandag den 14den November in het Koffijhuis de *Twee Kolommen* van J. J. VAN DOORENMALEN, te geven een **SOIRÉE AMUSANTE** in de **Goochelkunst.** Hij zal trachten zijn ouden roem te handhaven en zijne geëerde Begunstigers een genotvollen avond te verschaffen, door vele nieuwe en koddige Touren, nooit alhier vertoond.

D. L. BAMBERG,

's Avonds ten 8 ure. *Mechanicus aan het Hof van Z. M. den Koning.*

HOOGE PRIJZEN,

getrokken ten Kantore van **Mr. NATHANS**, te *Leyden*, in de afgeloopen 221ste Staats-Loterij, als:

Op No. 19677	***f* 1,000.**
Benevens de toegevoegde Premie -	**30,000**
Op No. 13887	**20,000**
» » **10241**	**2,500**
» » **10370**	**1,250**
» » **1355**	**1,000**
» » **1981**	**1,000**
» » **10238**	**1,000**
» » **10321**	**1,000**
» » **11313**	**1,000**
» » **15686 een Heel lot** - -	**1,000.**

En zijn wederom te bekomen GEDEELTEN VAN KOOPLOTEN, voor de aanstaande 222ste Saats-Loterij, waarvan de *Eerste Klasse* een aanvang neemt op den 19den December aanstaande.

LEYDEN, 11 November 1853.

CITROEN PUNCH,

te bekomen à ***f* 1,50** per **Flesch**, bij J. A. FRANCKEN, Noordeinde.

☞ Eene JUFVROUW van fatsoenlijken huize, tusschen de 18 en 25 jaren oud, van de P. G., zag zich gaarne alhier geplaatst als **Jufvrouw van Gezelschap** of om eene **kleine Huishouding waar te nemen.** Op groot Salaris zal niet gelet worden. Adres met *franco* Brieven bij de Boekhandelaars D. DU MORTIER EN ZOON, te *Leyden* onder Letter **S.**

AANBIEDING.

Eene **Naaister**, van de Protest. Godsdienst, die vlug met de Naald en bekwaam in het **Strijkwerk** is enz., biedt zich als zoodanig aan, *heele* of *halve* dagen desverkiezende. Reflecterenden gelieven zich te adresseren onder Letter **R.** bij den Boekhandelaar D. NOOTHOVEN VAN GOOR, op de Breedestraat te *Leyden.*

☞ Aanstaanden Donderdag zal op het *Donderdags Verkoophuis* op de Hoogl. Kerkgracht worden verkocht: een Nette **OPSTAND van een Kruideniers winkel met Toonbank** en verder toebehooren.

PUBLIEKE VERKOOPING,

in het *Heeren-Logement* aan den Burg binnen *Leyden*, op Zaturdag den 19den November 1853, bij Opbod, en op Zaturdag den 26sten November 1853, bij Afslag, telkens des avonds ten 7 ure, van:

Een hecht, sterk en weldoortimmerd HUIS EN ERF, bevattende drie Beneden- en drie Bovenkamers, allen behangen en de meesten met stookplaatsen, ruime Binnenplaats, Keuken, Kelder, twee Dienstboden Kamers, Droog- en Turfzolder en verdere gemakken, staande en gelegen te *Leyden*, aan het Steenschuur omtrent den Vliet, Wijk 4. No. 534, Kadaster Sectie F. No. 579, groot 1 roede en 36 ellen.

Hetwelk dagelijks kan worden bezigtigd, mits vooraf belet vragende, en waaromtrent nadere Informatien zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris A. WYNSTROOM, te *Leyden.*

Dingsdag 15 November zijn te Zien,

van 's morgens ten *tien* tot 's namiddags ten *drie* ure, ten huize van den Boekhandelaar C. C. VAN DER HOEK, alhier, de **Gravuren, Etsen, Lithographiën** en **Portretten.**

BEURTSCHEPEN,

IN

LADING LIGGENDE TE LEYDEN IN DE HAVEN.

Naar *Zwolle*,	Maandag	14 November	12 uur,	Schipper	H. RIDDERIKHOFF.
» *Dordrecht*,	»	14	» 12	» »	J. KRUL.
» *Alkmaar*,	Woensdag	16	» 10	» »	L. KROON.
» *Sneek*,	»	16	» 11	» »	S. DE VRIES.
» *Deventer*,	Donderdag	17	» 12	» »	G. GOOSENS.
» *Zutphen*,	»	17	» 12	» »	J. GOOSENS.
» *Kampen*,	»	17	» 12	» »	K. ROZENDAAL.
» *Apeldoorn*,	»	17	» 12	» »	H. WIERKING.
» *Hoorn*,	Vrijdag	18	» 10	» »	J. RAJER.

☞ Alle Goederen zullen desverkiezende bij den Bestelder C. VAN DORSTEN in 't Veerhuis tot de eerst afvarende gelegenheid aangenomen worden, als voor geheel *Noordholland*, *Gelderland*, *Overijssel*, *Friesland*, *Groningen*, *Drenthe*, enz. De Vertrek-uren zijn opgegeven volgens de Reglementen, echter komen sommige schepen wel eens later door.

PRIJS VAN DE BOTER AAN DE WAAG TE LEYDEN.

Zaturdag 12 November. Van *f* 48 tot *f* 51.

GRAANPRIJZEN AAN DE BEURS TE LEYDEN.

Zaturdag 12 November.

Nieuwe Tarwe *f* 15.50 tot *f* 16.00. Nieuwe Rogge *f* 10.30 tot *f* 10.50. Gerst *f* 8.50 tot *f* 8.80. Haver *f* 4.40 tot *f* 5.00. Paardeboonen *f* 8.00 tot *f* 8.50. Duiveboonen *f* 8.30 tot *f* 9.00.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

VRIJDAG 11 November.

	Laagste koers.	Hoogste koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld à 2½ pCt.	60 13/16	61	60 15/16
Dito Certificaten . . . » 3 »	73 7/8	74	73 15/16
Dito dito . . . . » 4 »	92 1/8	92 1/8	92 1/8
Amortisatie Syndicaat . . . » 3½ »	91 [illegible]	91 [illegible]	91 [illegible]
Handelmaatschappij . . . . » 4½ »	—	—	—
O. I. Beleening . . . . » 4 »	—	—	—
Dito Holl. Spoorweg . . . »	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg . » 4½ »	—	—	—
Haarlemmermeer . . . . » 5 »	—	—	—
FRANKRIJK, Certif. . . . » 3 »	[illegible]	—	—
Dito dito . . . . . » 5 »	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816 » 5 »	103½	104	104
Dito dito 1828 en 1829 . . » 5 »	—	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833 » 5 »	95	—	—
Dito 1840 . . . . » 4 »	88½	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co. . . » 4 »	87½	—	—
Dito dito Nieuwe . . . » 4 »	—	—	—
Inschrijving in Assign. . . » 6 »	70½	—	—
Certificaten van dito . . . » 6 »	70⅝	—	—
POLEN, Aandeelen 1835 . . . *fl.* 500 »	—	—	—
Dito Obligatiën . . . . » 4 »	—	—	—
SPANJE, Obligatien . . . . à 1 pCt.	21¼	21 5/16	21¼
Dito Obligatiën . . . . » 3 »	44¾	—	—
Dito Binnenl. à 6 m. . . . » 3 »	40	40⅛	40⅛
Bewijzen Coupons	5¼	5 5/16	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll. . » 5 »	—	—	—
Dito . . . . » 4 »	—	—	—
Dito Metall. . . . . . . » 5 »	75 1/16	76¼	—
Dito Nieuwe . . . . . . » 5 »	80½	80⅘	80¾
Dito 1847 . . . . » 2½ »	39	39¼	—
BELGIE, Banc. . . . . . . » 2½ »	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD . . . » 2½ »	49⅞	—	—
BRAZILIE, 1824 100 £ . . . » 5 »	95	—	—
PORTUGAL, te Londen . . . » 3 »	36⅞	36⅞	36⅝
Dito dito . . . . . . » 4 »	—	—	—
VENEZUELA, ... » 3½ »	—	23	—
MEXICO, ... » 3 »	23 7/16	24	—
AMERIKA, Bankactiën	3 1/16	4	—

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt. Prolongatie 4 pCt. Wissel-Disconto 2½.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.